

บันทึกจดหมายเหตุ

พิธีศรี โทวาทอง

นิสิตเก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๓๒ - ๒๕๓๗

โรดอล์ฟ โนลลี: ประติมากรอิตาลี ในราชสำนักสยาม

อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เป็นอาคารที่สร้างขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นอาคารหลักหลังแรก ของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เดิมเรียกว่า สภาการมหาวิทยาลัย หรือ ตึกบัญชาการ สร้างขึ้นตามดำริของสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพ.ศ. ๒๔๕๖ โดยมีนายเฮ็ดเวิร์ด ฮีลีย์ (Edward Healey) ชาวอังกฤษ เป็นสถาปนิก และนายเอมิลิโอ โจวันนี กอลโล (Emilio Giovanni Gollo) ชาวอิตาลี เป็นวิศวกร เริ่มก่อสร้างในพ.ศ. ๒๔๕๗ ล่วงไปจนมีพระราชพิธีก่อพระฤกษ์ได้ในวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘ ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี บุคลากรสำคัญยิ่งท่านหนึ่ง ที่ได้ฝากผลงานไว้ในอาคารมหาจุฬาลงกรณ์ คือ นายโรดอล์ฟ โนลลี (Rodolfo Nolli) ประติมากรชาวอิตาลี ที่เป็นผู้สร้างงานประติมากรรมตกแต่งอาคารทั้งหมด ก่อปรด้วยรูปแบบศิลปกรรมไทยโบราณต่างยุคต่างสมัย ปรับประยุกต์ให้มีขนาดส่วนพอดีกับตัวอาคารที่นายฮีลีย์ได้ออกแบบไว้ และสร้างขึ้นโดยกรรมวิธีอย่างสมัยใหม่คือการหล่อซีเมนต์ถอดพิมพ์ ทำให้ประติมากรรมตกแต่งอาคารมหาจุฬาลงกรณ์เป็นผลงานสำคัญของนายโนลลี ซึ่งได้ประกอบวิชาชีพออยู่ในสยามสืบต่อมาอีกกระยะหนึ่ง จากนั้นจึงเดินทางไปยังเมืองสิงคโปร์ มีผลงานประติมากรรมตกแต่งอาคารสาธารณะสำคัญๆ ในเมืองสิงคโปร์มากมายในเวลาต่อมา

นายโรดอล์ฟ โนลลี

นายโนลลีเป็นชาวอิตาลี เกิดที่เมืองมิลานเมื่อพ.ศ. ๒๔๒๖ (ค.ศ. ๑๘๘๓) ในตระกูลที่เป็นช่างประติมากรสืบมาหลายชั่วคน นายโนลลีเรียนวิชาประติมากรรมจากญาติ โดยที่นายโนลลีเป็นหลานของนายวิตโตริโอ โนวี (Vittorio Novi) ประติมากรชาวอิตาลีที่เข้ามาทำงานในสยามระหว่างพ.ศ. ๒๔๕๓ - พ.ศ. ๒๔๕๗ ผลงานสำคัญได้แก่ ประติมากรรมหินอ่อนประดับพระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต และประติมากรรมประดับสะพานมหาธาตุไทยอุทิศ เป็นต้น

ถึงราวพ.ศ. ๒๔๕๖ เมื่อนายโนลลีอายุได้ประมาณสามสิบปี นายโนลลีได้ชักชวนให้เดินทางมายังสยาม เพื่อทำงานเป็นประติมากรผู้ช่วยให้แก่ตน ซึ่งรับผิดชอบการออกแบบและสร้างงานประติมากรรมตกแต่งพระที่นั่งอนันตสมาคมทั้งองค์ ตลอดจนงานอื่นๆ ของรัฐบาลสยามอีกจำนวนมาก

นายโนลลีถ่ายภาพกับประติมากรรมต้นแบบมรดกขนาดประดับทางหงส์ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์

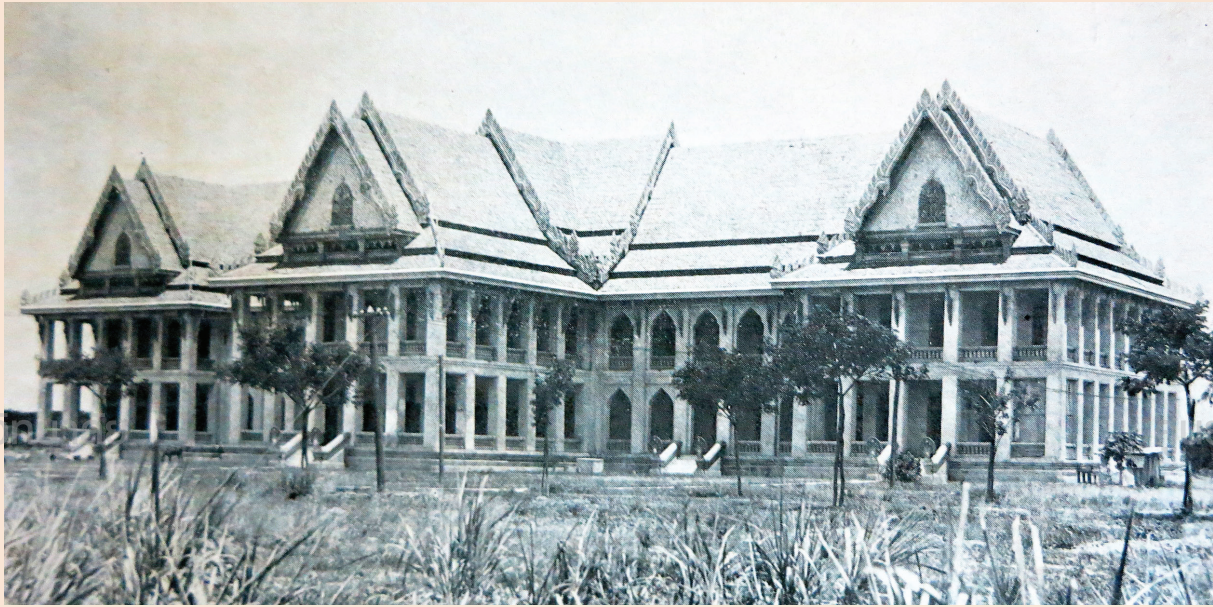
มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและ

ศูนย์พัฒนกิจและศิลปศึกษาแห่งราชภัฏวชิรวิทย

มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและ

อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๘

นายโนลตีทำงานอยู่ ณ ประเทศสยามเป็นเวลาเก้าปี คือระหว่างพ.ศ. ๒๔๕๖ – พ.ศ. ๒๔๖๔ โดยผลงานสำคัญสองชิ้นคืออาคารมหาจุฬาลงกรณ์ และอนุสาวรีย์ทหารอาสา โดยที่นายโนลตีได้ร่วมงานกับนายฮิลีในการออกแบบประติมากรรมตกแต่งอาคารมหาจุฬาลงกรณ์ตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นมา และได้ร่วมงานกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครานุวัตติวงศ์ (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ในการออกแบบก่อสร้างอนุสาวรีย์ทหารอาสาในพ.ศ. ๒๔๖๒ นายโนลตีรู้ภาษาไทย สามารถสื่อสารได้คล่อง ทั้งยังสนใจศึกษาศิลปกรรมไทย โดยเฉพาะงานประติมากรรมไทยประเพณี จนเชี่ยวชาญสามารถจำลองลวดลายเครื่องตกแต่งจากสมัยต่างๆ ทั้งขอม สุโขทัย ออยุธยา และรัตนโกสินทร์ ดังปรากฏในส่วนต่างๆ ของอาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เช่น หน้าบัน เพดาน ซุ้มประตู คันทวย ลูกมะหวด ช่องลม และนาคหัวบันได เป็นต้น ความเชี่ยวชาญนี้ยังปรากฏชัดในอนุสาวรีย์ทหารอาสา ซึ่งมีทรวดทรงคล้ายสถูปขนาดเล็กอย่างสถาปัตยกรรมสุโขทัย

ในช่วงปลายของชีวิตในสยาม นายโนลตีได้รับจ้างเป็นครูสอนวิชาวาดเขียนให้แก่นักเรียนวิชาชั้นตรีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงพ.ศ. ๒๔๖๑ ถึงพ.ศ. ๒๔๖๓ ภายหลังกาย

อนุสาวรีย์ทหารอาสาตั้งอยู่ ณ ถนนสามเหลี่ยมตรงมุมด้านทิศเหนือของท้องสนามหลวง ตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

อาคารฟูลเลอร์ตัน (Fullerton Building) ประเทศสิงคโปร์

ควบคู่ไปกับการเป็นประติมากรด้วย
 อย่างไม่รู้ดี นายโนลตีได้ปักหลักประกอบ
 วิชาชีพอยู่ที่เมืองสิงคโปร์เป็นเวลาหลาย
 สิบปี ค่อยๆ ทำผลงานสร้างชื่อเสียงที่
 ละน้อย โดยผลงาน “สร้างชื่อ” ชิ้นแรก
 คืออาคารศาลสูง (Supreme Court)
 ซึ่งออกแบบโดยนายแฟรงค์ ดอร์ริงตัน
 วอร์ด (Frank Dorrington Ward)
 สถาปนิกชาวอังกฤษ และเริ่มก่อสร้าง
 ในพ.ศ. ๒๔๘๐ ซึ่งนายโนลตีออกแบบ
 ประติมากรรมประดับหน้าบัน (pediment)
 เป็นปรกรณัมเกี่ยวกับความยุติธรรม
 ตลอดจนเสาและลวดบัว เครื่องตกแต่ง
 อาคารแบบคลาสสิกทั้งหมด นอกจากนี้
 นี้ยังมีผลงานในอาคารอื่นๆ ได้แก่ อาคาร
 ยูเนียน (Union Building) อาคารฟูล
 เลอร์ตัน (Fullerton Building) ศาลา
 ว่าการนครสิงคโปร์ (Municipal Building)
 ห้างเคลลีแอนด์วอลซ์ (Kelly & Walsh
 Building) ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้
 (Hongkong and Shanghai Bank)
 อาคารนูนส์ (Nunes Building) อาคาร
 เอเลียส (Elias Building) และวิทยาลัย
 แพทยศาสตร์ King Edward VII College
 of Medicine เป็นต้น สำหรับงานใน
 มาเลเซีย ที่สำคัญได้แก่ สถาบันวิจัย
 ยางพารา (Rubber Research Institute)
 กรุงกัวลาลัมเปอร์ มัสยิดสุลต่านสุไล
 มาน (Masjid Sultan Suleiman) เมือง
 กลัง เป็นต้น

อาคารยูเนียน (Union Building) ประเทศสิงคโปร์

ศาลาว่าการนครสิงคโปร์ (Municipal Building) ประเทศสิงคโปร์

ประติมากรรมประดับอาคารนูเนส (Nunes Building) ประเทศสิงคโปร์

สถาบันวิจัยยางพารา (Rubber Research Institute) กรุงกัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย

นายโนลลิมีผลงานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากมาย จนกระทั่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นอัศวิน (Cavaliere) จากกษัตริย์อิตาลีในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ทั้งนี้ นายโนลลิมีกิจการบริษัท Cav. R. Nolli รับเหมาก่อสร้างและประติมากรรม ตั้งอยู่ที่ถนนสก๊อตต์ส (Scotts Road) เมืองสิงคโปร์ ทั้งนี้ นายโนลลิชอบใช้ดินเหนียวนำเข้าจากประเทศอิตาลีในการปั้นหุ่นต้นแบบประติมากรรมต่างๆ ทั้งยังมีความรู้ความชำนาญในการทำแบบซิเมนต์หล่อ ดังที่ได้ทดลองทำมาแล้วที่เมืองสยาม นอกจากนี้ยังสามารถทำวัสดุเทียมหิน (artificial stone) เป็นปูนปลาสเตอร์ผสมพิเศษจนมีความแกร่งและผิวสัมผัสเหมือนหินธรรมชาติ แต่มีน้ำหนักเบาและราคาถูกกว่า อีกด้วย

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อประเทศอิตาลีเข้าร่วมกับฝ่ายอักษะ ในพ.ศ. ๒๔๘๓ นายโนลลิตกเป็นเชลยสงคราม และถูกส่งไปอยู่ในค่ายกักกันที่ประเทศออสเตรเลียเป็นเวลาสี่ปี เมื่อสงครามสงบลง ในพ.ศ. ๒๔๘๙ นายโนลลิเดินทางกลับมายังเมืองสิงคโปร์ แล้วจึงพบว่าทรัพย์สินต่างๆ ที่เคยมีได้สูญหายไปหมดสิ้นในระหว่างสงคราม โดยเฉพาะเครื่องมือช่างและหนังสือเกี่ยวกับงานศิลปะหลายร้อยเล่ม อย่างไรก็ตาม นายโนลลิได้พยายามตั้งกิจการบริษัทรับเหมาก่อสร้างและประติมากรรมขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ทำเครื่องมือช่างชุดใหม่ขึ้นมาเอง และใช้ดินเหนียวสิงคโปร์ปั้นหุ่นแทนดินเหนียวนำเข้าจากอิตาลี

นายโนลลิยุติการทำงานรับเหมาก่อสร้างและประติมากรรมในพ.ศ. ๒๔๙๙ เมื่ออายุได้ ๗๔ ปี จากนั้นจึงเดินทางกลับไปใช้ชีวิตบั้นปลายที่ประเทศอิตาลีจนถึงแก่กรรมในพ.ศ. ๒๕๐๗ สิริอายุ ๘๒ ปี

เอกสารอ้างอิง

- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, ศธ.๑๐.๓/๘ จ้างนายโนลลิเป็นครุแผนกวิศวกรรม.
 "Ornamentals & Stone Facings," *Malaya Tribune*, 2 August 1939, vii.
 "Engagement," *Morning Tribune*, 21 March 1939, 3.
 Nolli: The Man With A Dream, *The Singapore Free Press*, 1 July 1949, 5.
 "Sculptor Rodolfo Nolli Dies in Italy," *The Straits Times*, 19 February 1964, 10.

